

DANICA.

CERKVEN ČASOPIS ZA SLOVENSKE POKRAJINE.

Pij X.

2. junija 1835 je bil v vasi Riëse, v škofiji Treviso, na benečanski zemlji rojen Josip Sarto. Ker je bilo to ozemlje takrat naše, je po rojstvu Avstrijan. Revnoba mu je v rodni hišici lomila kruha: ker oče mu je bil tu v kraju občinski sluga, ki je moral prerejevati z najstarejim Josipom še sedem drugih otrok — šest sestra, kojih so tri danes omožene in tri neomožene, ter enega brata, bivšega avstrijskega vojaka in orožnika. Ljubljenec materin in očetov je bil vselej „Pepo“ — „Jožek“ po naše.

Dobri župnik v Riëse, Fusarini imenom, je dal ubozega dečka študirat. Mašnikom je bil posvečen 18. septembra 1858. Ob novi maši so ga obdajali v kmečkih oblekah stariši, sestre in brat. Provročitelj tega lepega dne, župnik Fusarini, pa je ta dan jokal veselja. Najdragoceneji darovi v našem življenju so nam prijatelji — in Josipu Sartu je bil tak prijatelj pred nedolgem umrl kardinal Lucid Parocchi, rimskemu mestu generalni vikarij — rojen v Mantovi. Opozoril je namreč sv. očeta Leona XIII. vrlega župnika Sarta, ki je bil vsled tega imenovan 10. novembra 1884 prav v Parrochijevem rojstnem mestu škofom v Mantovi. — 12. junija 1893 pa je bil povzdignjen za kardinala ter je postal 15. o. m. beneški škof in patrijarh. 25. novembra 1894 je slovesno vstopil tu v cerkev sv. Marka. Od 12. do 15. majnika 1900 je odredil v beneški cerkvi sv. Jurija na otoku velike slovesnosti hoteč tem načinom slaviti stoletnico

tu v Benetkah 14. marcija 1800 izvoljenega papeža Pija VII., svojim prejšnjim imenom kardinal Barnaba Chiaramonti, iz benediktinskega reda. Morda si je kardinal Jos. Sarto iz tega vzroka privzel ime Pij, morda pa tudi radi papeža Pija, prvega tega imena, ki je bil rojen v Ogleju ter vladal sv. cerkev od 142. do 158. leta. Patrijarhat v Benetkah je namreč nastal iz oglejskega patrijarhata ter je le dedščina oglejskemu.

Leon XIII. je po znani prorokbi irskega nadškofa sv. Malahije „Lumen de coelo“ — luč z neba — Pij X. pa „Ignis ardens“ — silni ogenj. Zavzeti se je moral mislec, ob tem „silnem ognju“ — da je izvolitveni dan Pija X., 4. avgust velikega sv. Dominika praznik. Podobam tega svet preobražujočega moža pa se pridevlje vsled vizije, ki jo je imela mati — pes gorečo bakljo med zobmi držeč. Tem ognjem naj bi duhoviti svetnik Dominik podžgal vesoljni svet. Pij X. torej Dominikov „silni ogenj“!

Pij X. si je privzel zasebnim tajnikom msgra. Bressan, ki mu je tajnikoval že v Mantovi, pozneje pa v Benetkah. Spominjajo se temu večči, kako je tudi Leon XIII. najbliže si zaupnike pozval iz Peružije, kraja prejšnjega svojega škofovanja. Zamerili so mu tega takrat nekateri v Rimu, dokler niso izprevideli, da je bilo prav tako — kakor je ob Leonu XIII. menda tudi do najzadnje malenkosti vse bilo prav.

Nedeljo, 9. avgusta, je bil kronanju Pija X. odločeni dan. Na poznejo manj vročo dōbo tega slovesnovanja zato niso radi prestavljali, ker je sedaj v Rimu biva-

jočemu tolištevilnemu kardinalstvu tako najshodnejše bilo.

Leon XIII. je bil kronan v notranjih prostorih vatikanske palače — v sikstinski kapeli — torej, če smemo tako reči, priprostejšim načinom. — Pij X. je storil v tem korak naprej, ker se je kronati dal očitno v vatikanu. Prostor pred vatikansko cerkvijo so zavzeli laški vojaki. V cerkvi pa, ki se je sedaj zaklenila, je bilo zbranih krog 51.000 ljudi. — Med bučanjem kraljevih tromb so prinesli Pija X. iz vatikanske palače v vatikan najprej v kapelo najsvetejšega zakramenta, potem pa v ono sv. Gregorija. Od tu so šli z njim do velikega oltarja, kjer so ga pričakovali zastopniki rimskega plemstva, zastopniki raznih držav. Bili so tu tudi — kar je ginljivo — ob desni strani papeževega prestola njega sorodniki, opravljeni v svojo priprosto benečansko narodno nošo. — Škrlatasto opravo odičeni kardinali so se podali odtod v vatikansko zakristijo, da so se vrnili opravljeni v čisto belo odelo v na široko nagubanih plaščih, na glavah pa bele škofove infule. Nikdo kardinalov ali škofov ne nosi namreč ob papeževi nazočesti tako ali tako vezene infule; le samo iz bele tvarine in brez kakih okraskov mora biti.

Ko so bili tako opravljeni kardinali zopet ob velikem oltarju, zažgal je papežev ceremoniarj pred njim povezek prediva ob tem na glas pojoč: „Sancte pater, sic transit gloria mundi — sveti oče, tako mine slava sveta!“

Potem je bral Pij X. prvo sveto mašo na grobu sv. apostolov Petra in Pavla.

Nato je sledilo kronanje. Kardinal-dijakon, ki je najstarejši po imenovanju — to je sedaj Alojzij Macchi — je odvzel Piju X. škotovsko infulo ter prijel za trojnato krono tiaro, ki je ležala na rdeči blazini. Do 9. stoletja so nosili papeži le eno krono ali z enim obročem — označevala se je tako najvišja čast, ki jo imajo na zemlji kakor Kristovi namestniki. Papež Bonifacij VIII. si je začetkom 14. stoletja privzel drugo krono v tem pomenu: da je papež vladar in kralj vsem duhovnikom in glavar

vsem katoliškim kristijanom. Papež Urban V. je dodal leta 1361. še tretjo krono — ali obroč naznanjujoč, da je papež tudi svetni kralj one cerkvene države, ki jej je naslov „Patrimonium Petri — dedščina sv. Petra“, nastale iz raznih daril krščanskih vladarjev — in ki je vsaj za nekaj časa jenjala vsled činov dotedanjega piemonteškega kralja Viktorja Emanuela, polastivšega se papeškega ozemlja. Bila je najstarejša izmed vseh tedanjih svetnih držav uprav papeževa država. Polagajoč to trojnato krono na glavo Pija X. je govoril kardinal-diacon stalo vsacega papeža označujoče besede: „Sprejmi s tremi kronami ovenčano tiaro ter vedi, da si oče knezov in kraljev — vladar vesoljnemu svetu ter namestnik našega Gospoda Jezusa Krista, ki naj mu bo čast in slava na veke. Amen.“

Tako kronan je stopil Pij X. opravljen v mašno srajco albo, prepasan zlato vrvjo, ogrnjen s pluvijalom, na prsih noseč zlat križec ter zapel razprostrtimi rokami: „Blagoslovi naj vas Bog Oče, Sin in sv. Duh!“ — in je trikratnim znamenjem sv. križa prekrizal nazoče, mesto Rim in ves svet.

Bil je to njegov prvi in najslavesnejši vseh blagoslovov „Urbi et orbi — mestu Rimu in vesoljnemu svetu.“ Zadoneli so ob njem zvonovi cerkve sv. Petra v Vatikanu in za njimi zvonovi vseh rimskih cerkva.

*

Slovinci! tako je torej prejšnji škof-patrijarh beneškega mesta kardinal Josip Sarto, sedaj papež Pij X., nastopil to najvišjo častno službo, kar jih umrljivec more doseči na zemlji — službo, ki jo ima neposredno od Krista kakor njegov vidni namestnik na zemlji — tako je nekedanji darovanega si koščeka kruha potrebni deček Josip Sarto danes „oče knezov in kraljev“. Molimo, Slovenci, zanj — da bi mu ta najodličnejša služba na svetu vsaj pretežka ne bila. — In ti mladina — ne pozabimo naj te vsled svojega poklica tudi ob tej priliki nikar — ti mladina, potrebna časih nauka, potrebna obleke, potrebna vsega, česar ima na videz srečni tovariš ali srečnejša tovarišica

v izobilju — krepí naj te, če si verno-poštena, krepí naj te prav zgodovina kmečkega dečka iz vasi Riése na benečanskem ozemlju ubožčeka Josipa Sarto. — Postal je Pij X.!

Oče naš v sonetih.

Posvečeno bodi tvoje ime!

I.

Duhovi rajski v sreči vekoviti
Navdušeno slave Imé Gospoda,
Slavi Stvaritelja, vsa glej! priroda,
Nebo in zemlja ga hiti slaviti.

Ravan cvetoča, hribi skaloviti,
Slave ga zrak, vihar in vrelec vóda,
Morje, žival — od vzhoda do zahoda,
Vse trudi se ime sveto častiti.

Preslavljalj ga z vesoljstvom človek srečni,
Saj krona si njegovega stvarjenja,
On ljubi te, on vir ti je življenja.

Le ti boš bival z njim v radosti večni,
Izdihni s srcem, skleni roke svoje:
Oj posvečeno bodi Ime tvoje!

Radoslav Silvester.

XI. nedelja po binkoštih.

Vse je prav storil gluhih je dal slišati; in mutastim govoriti. (Marko, 7.)

Če prelistujemo evangeljske zgodbe, prepričamo se kojkoj, da je ni bolezní in je ni človeške betežnosti, ki jej ne bi bil naš Gospod in Izveličar umni odpomočnik.

Slepi ob njem izpregledujejo, kruljevi hodijo, mrtvoudni, mrzlični, vodenični — vsi gredo zdravi od njega.

Tej resnici porok je tudi zgodba današnjega sv. evangelija. Pripeljejo mu gluhega in mutastega, ki njegove božje pomoči želi in jo tudi dobi. — Gospod mu vrne dar sluha in besede dar. Le na klic:

„Odpri se“ so mu preslišala ušesa in se mu je razvezala vez njegovega jezika — ter je prav govoril.

Opustivši dar in izgubo govora — bavimo se danes le s sluhom in gluhibo.

Mogoče, dragi, da smo tudi mi časih duševno gluhi: če nam namreč ni veliko mar na glasu naše vesti in na vplivanju božje milosti. Kakor glušci v grožnjah proroka Jeremije (5, 21) smo, koji se svare: „Ušesa imate — a ne slišite.“

Zato premislimo danes v svojo izpodbudo in svoj pouk, kako da se obvarujemo vsake dušne gluhibe.

*

Velike škode vtegne biti telesna gluhibo, a take — kakor je dušna — telesna ni nikoli.

Mogoče, da telesno gluhibemu grozi kaka škoda, a tako velika biti ne more, kakor je škoda glušcu na duši.

Ali si je mogoče misliti vzvišenejega božjega daru od resnice; one resnice, ki nam jo je donesel božji Sin in jo izročil sveti cerkvi — one resnice, ki nas gotovo oprosti? (Prim. Ivan 8, 32.) — Ali je poleg resnice mogoče človeku častitljivejega božjega daru od svetosti, t. j. da je naša volja zmiraj taka kakor božja volja — ali da se naša volja vsaj ne ustavlja božji volji prav po svetopisemski besedi, ki se glasi: „Zakaj Gospod sem vaš Bog; sveti bodite — zakaj jaz sem svet.“ (Lev. 11, 44.) — Ali je mogoče človeku obilnejega božjega daru nego je to božji mir tu na zemlji in večno izveličanje onstran groba? A govori dušnemu glušcu s sv. Pavlom: „In mir božji ves um presega“ (Filip 4, 7), ali pa z njega besedo: „Zakaj menim, da trpenje sedanjega časa ni veliko napram prihodnji časti, katera naj se razodene nad nami (Rim. 8, 18) — povej mu vse to: ne trdim sicer, da se ti bode rogal; a iz teh krasnih in nad vse bodrilnih svetopisemskih besedi si večidel ničesa ne stori.

Dragi! Kako nesrečni, v resnici nesrečni so torej duševni glušci: ker jim nič ni do najzlahotnejših božjih darov. Kaj res-

nica, kaj svetost, kaj božji mir tu, kaj večno izveličanje onostran groba? — Kaj vse to, tako ti poreko; nič napačnega sicer celo prav dobro je vse; a časa tu na zemlji nam je še dovolj za vsako čednost; onostran groba nam pa potem tako izpodleteti ne more. — Ali niso tem gluhih lahkomišljenežem zapisane te poučne, toda za enkrat jim brezvspešne besede sv. pisma, ki se glase: „In nad njimi se dopolnjuje prorokovanje proroka Izaija, ki pravi: „Z ušesmi boste slišali, a razumeli ne boste in gledajoči boste gledali; a videli ne boste.“ (Mat. 13, 14.)

Dragi! Kaj ko bi med nami tu navzočimi bilo kaj tacih duševnih glušcev? Kaj, ko bi tu kateri bil, ki mu zastonj govori glas vesti — kaj, ko bi kateri bil, ki ga zastonj vabi božja milost do resnice, do svetosti, do božjega miru tu na svetu in do izveličalnega večnega miru onostran groba? — Natančno pogledjmo v se in ko bi opazili kaj podobnega v svojem notranjem — le hitro s te poti na boljšo pot; hitro se zagotovimo tu v času, da se nam ne izpodbije v večnosti up.

* * *

Kakih naukov nam je pa poslušati, da nam bo življenje tu na zemlji srečno, a tam blaženo za vselej?

Ne preslišimo Gospodnjega nadležnega vabila do svojega presv. zakramenta, ker prejem tega sv. zakramenta nam je pogoj srečnega življenja tu in onostran groba. Besede, ki nas poučujejo o tem, so naslednje — ne izgubimo jih iz spominja: „Resnično vam povem: ako ne boste jedli mesa Sinu človekovega in pili njegove krvi, ne boste imeli življenja v sebi;“ (Ivan 6, 54) in: „Zakaj, kdor je in pije nevredno, sodbo sebi je in pije — ker ne razloči Gospodnjega telesa.“ (1. Kor. 11, 29.)

Ne preslišimo besedi, ki nam vrejajo vedenje do svojih bližnjih tu na svetu ter nas uče, da postanemo pravi, čuteči ljudje. Glase se pa: „To vemo, da smo od smrti prestavljeni bili do življenja, ker ljubimo brate. Kdor ne ljubi, ostane v smrti.“ (1. Ivan 3, 14.)

Ne preslišimo besedi, ki so nam prav pravi kažipot našega človeškega življenja tu na zemlji. Slove pa: „Ako kdo hoče priti za menoj, ta naj zataji samega sebe: vzemi svoj križ in hodi za menoj.“ (Mat. 16, 24.)

Ne preslišimo nikoli svarečih glasov, ki vravnavajo vse naše zemsko bivanje opominjajoč nas te resnice, da je zemlja le prehoda kraj in da se le po trnjevi stezi pride do cvetičnih livad onostran groba; ker „kako ozka so vrata in tesna je pot, ki pelje do življenja in malo jih je, kateri jo najdejo“ (Mat. 7, 14) — a „široka so vrata in prostorna je pot, katera pelje do pogubljenja in veliko jih je, kateri hodijo po njej.“ (Mat. 7, 13.)

* * *

Dragi! toliko torej o dušni gluhibi.

Nesreča, vekovita nesreča onim, ki se niso hoteli dvigniti iz dušne gluhibe v kojoj so bili zašli. Malokedaj — morda skoraj nikoli — se temeljito ne pozdravi telesna gluhibo; čudodelnika Gospoda nimamo namreč več med seboj! Popolnoma drugače pa je z dušno gluhibo. V življenju milosti božje postane iz strupenega plevela mnogo ter mnogokrat blagodejna pšenica — tako tudi iz dušnega glušca človek, ki odslej natančneje sliši od poprej.

Če smo kedaj, dragi, premalo slišali glasu svoje vesti; če nam je premalo dragocena bila božja milost — popravimo vse to. Sedaj nam je čas. To naše življenje je bel in svitel solnčen dan. Nikdo, ki je vesten delalec, dneva ne prespi; ne prespavajmo ga tudi ne mi. — Naš up pa je v Gospodu. Zato samozavestno na delo! Ne le današnjemu evangelijskemu ubožčeku, tudi nam so zapisane sv. besede: „Vse je prav storil; gluhih je dal slišati!“ Amen.

Cerkveni zbor v Ljubljani.

Nekaj nenavadnega doživi prvi dan meseca kimalca t. l. naša bela Ljubljana. V njeni dični stolnici se snide po 129letnem presledku škofijski cerkveni zbor ali

sinoda. Zborovanje bo trajalo tri dni. S pismom z dne 14. malega srpana t. l. vabi knez-vladika ljubljanski dr. Anton Bonaventura Jeglič na ta znameniti sestanek vso duhovščino svoje škofije, zlasti pa vkaže vdeležbo svojemu velikemu namestniku, vsem dekanom in župnikom, potem vikarjem, kuratom ekspozitom, kapelanom samostojno izvršujočim duhovno pastirstvo, župnim upraviteljem svetnim in redovnim, beneficijatom.

Sedaj so cerkveni zbori nekaj izvenrednega, nekaj pa so bili navadni.

Cerkveni zbori so različni. Najimennejši so vesoljni cerkveni zbori, na katere se morajo povabiti vsi škofje, kolikor jih šteje katoliška cerkev, in kardinali. Pravico glasovanja imajo na vesoljnem cerkvenem zboru poleg škofov tudi oni dostojanstveniki (prelati), ki niso podrejeni škofom, in načelniki redovom. Ni potreba, da bi se na vesoljni cerkveni zbor sešli prav vsi škofje, zadošča jih toliko, da moralno predstavljajo vso cerkev. Vesoljnemu cerkvenemu zboru predseduje papež ali njegov pooblaščenec. Sklepi takega zbora vežejo vso cerkev, ako so bili potrjeni od papeža in razglašeni. Prvi vesoljni cerkveni zbor je zboroval v Jeruzalemu za časa apostolov krog l. 52., poslednji 19. vatikanski pa se je pričel za Pija IX. dne 8. grudna 1869, ni bil nadaljevan za Leona XIII. in ni še zaključen.

Ožji okvir je začrtan pokrajinskim in narodnim cerkvenim zborom. Na pokrajinski cerkveni zbor prihajajo škofje kake posamezne cerkvene pokrajine. Načeljuje jim njihov metropolit. Ali pa se zbere več metropolitov s svojimi podrejenimi škofi (sufragani) pod načelništvom najstarejšega ali najodličnejšega metropolita.

Narodni cerkveni zbori so sestanki vseh velikih in navadnih škofov kake dežele. Takemu zboru predsednik je patrijarh ali primas one dežele ali delegat, ki ga je imenoval papež. Zgled narodnega cerkvenega zbora nam je ameriški cerkveni zbor v Baltimoru (od 7. do 21. vinotoka 1866.) Pokrajinski in narodni cerkveni zbori se bavijo s stvarmi, ki se ne tičejo ve-

soljne cerkve, nego samo pokrajine in naroda, v čegar krilu zborujejo in čegar duhovni voditelji so navzočni.

Ljubljanski cerkveni zbor ne bo ni vesoljni, ni pokrajinski, ni narodni, nego škofijski cerkveni zbor ali sinoda, t. j. zborovanje duhovnikov pod vodstvom njihovega škofa. Glava škofijski sinodi je škof. Vse, kar se godi na škofijskem cerkvenem zboru, vrši se edino po naredbi škofovi.

Kdaj so se pričeli škofijski cerkveni zbori? Taki škofijski sestanki segajo daleč nazaj v krščansko starodavnost. Se za časa krutega preganjanja kristijanov so oprezno zbirali škofje ne glede na velike nevarnosti svoje duhovnike krog sebe, da so se posvetovali z njimi o stvareh koristnih pastirjem in čredi. Na takih shodih so se nekaj poravnavali prepiri, razpori, pravde, ki so razdvajale duhovnike med seboj in z neduhovniki. Škofijske sinode so bile izprva nekaka sodišča, kjer je krščanska ljubezen poravnavala različna nasprotja, ki so vznemirjala duhovstvo in ljudstvo. V cerkvi, vpricho oltarja in svetinj sv. mučnikov se je sklepal mir med razdvojenci. Tamkaj so se vneli navzočni, da zatirajo greh in hudobijo, izkorenijo zmote in pospešujejo čednost. A napovedavala se je tudi kazen, toda samo tistim, ki so se trdovratno protivili poboljšanju.

V srednjem veku so se pogostoma shajali škofijski cerkveni zbori, v mnogih škofijah celo po dvakrat na leto. Vesoljni cerkveni zbor lateranski IV. je ukazal, naj sklicujejo škofje omenjene zборе vsako leto. To zapoved, dano vesoljni cerkvi, je ponovil tridentski cerkveni zbor. Točno se je izvrševala ponekod ta zapoved. Tako je veliki škof sv. Karol Boromejski sezival zelo pogostoma svoje duhovnike na škofijske sinode. Drugod pa se je vgnezdila le prerada mlačnost in cerkvena zborovanja so se opuščala. Papeži so morali večkrat opozarjati škofe, naj izvršujejo to, kar jim je ukazala cerkev. Aleksander VII. je opomnil škofe v Italiji in na bližnjih otokih, naj ne zabijo sklicavati škofijskih cerkvenih zborov na blagor ljudstva in zato, da se ohrani stari cerkveni red; ako bi jih ne uprizarjali,

odprla bi se brzo pot vsakršni hudobiji in razuzdanosti.

Kako se je izpolnjeval v naši domovini ukaz tridentskega cerkvenega zbora? Ljubljanski škofiji je lutrovsko novoverstvo vsekalo hude rane; pa se je rada oprijela sredstva, ki ji more vtrditi iznova pravo vero in čednost. Škof Hren je jel leto za letom zbirati krog sebe svojo duhovščino in jo na škofijskih sinodah navduševati za katoliške vzore. O tem piše v svojem poročilu papežu Pavlu V. dne 22. malega srpana 1616 tako-le: „Vsako leto se shaja o godu device in mučenice sv. Doroteje dne 6. svečana škofijska sinoda, ki se bavi s tem, da se krivoverci ali izpreobračajo ali uničujejo, njihove knjige sežigajo, npravstvenost duhovščine in ljudstva zboljšuje in najprimerneje ureja služba božja.“ Da se je tako korenito zatrlo lutrovstvo v naši domovini, velik del te za-sluge štejem na rovaš škofijskim cerkvenim zborom.

Škof Hren se je vdeležil tudi pokrajinskega cerkvenega zbora, ki se je sestal v Gorici tisti dan pred kresom l. 1602. Otvoril ga je videmski patrijarh s sprevedom, ki je šel po mestu, in z molitvijo.

Škofijsko sinodo je skliceval Hren večinoma v Gornjigrad in sicer o godu svete Doroteje; zato jo zove kar Dorotejski shod. Leta 1610. se je sešlo o tej priliki jako mnogo duhovščine. Tedaj je sklenil zbor, naj se tlačitelji otrok (oppressores parvulorum) tepo nekaj nedelj na pokopališčih krog cerkve, ali pa naj se pošljejo v škofijo, če jih bode moči pregovoriti. O cerkvenem zboru l. 1613. opaža Hren, da se je slavil svečano, pobožno in z velikim notranjim prospedom. Izostali so štirje župniki.

Tudi Hrenovi nasledniki, poznejši škofje ljubljanski so sklicavali sinode. Znamenit je bil škofijski cerkveni zbor, ki se je sešel dne 30. velikega srpana 1706 v novi stolnici ljubljanski. Opisal nam ga je zgodopisec Ivan Gregorij Dolničar v svoji tehtoviti: „Zgodovini stolne cerkve ljubljanske“. Meseca malega srpana i. l. je pismeno povabil tedanji škof grof Ferdinand Khuenburg duhovnike, da bi se sešli dne 29. velikega

srpana k petim večernicam v stolnici. Vabilu se jih je odzvalo mnogo; le nekatere so nujni vzroki zadržali doma. Dne 30. velikega srpana ob 9. uri zjutraj se je otvorilo zborovanje potem, ko je bil dospel v stolno cerkev knez-vladika spremljan od kapitula in vse duhovščine. Prvi dan je govoril ljubljanski prošt grof Leopold Kobencelj, drugi dan pa župnik iz Šmartna zunaj Kranja Jurij Rosa, ki je izpodbujal zborovalce, da bi se zgradilo prepotrebno sementišče za bogoslovce in ustanovila kongregacija sv. križa in sv. Filipa Nerijskega za mašnike. Poslednja naj bi poleg drugih dobrih del skrbela najbolj zato, da se zgradi kolegij za onemogle duhovnike. Glede na prvo točko so ukrenili, naj škof posvetovavši se z dvema kanonikoma in dvema mestnima duhovnikoma, obremeni vse beneficije in svetišča svoje škofije z davščino v ta namen. Kajpada se je obširno razpravljalo na tem cerkvenem zboru tudi o častitosti, vedenju in npravnosti duhovnikov.

V ljubljanskem deželnem muzeju se nahaja slika neke škofijske sinode. V dnu doli sedi škof pod baldahinom, ob njem predstojniki cerkvenih redov, ob obeh straneh pa v štirih, na eni strani celo v petih vrstah duhovniki v roketih z rdečimi štolami in z bireti na glavah.

Zadnja cerkvena zbor v ljubljanski škofiji je sezval škof grof Karol Herberstein dne 20. rožnika 1774 v cerkvi sv. Nikolaja v Ljubljani in dne 18. malega srpana 1778 v Gornjem gradu.

V dolgi brezzborni dobi so izkušali škofje nadomestiti zborovanja z drugimi sredstvi, namreč s kanoniškimi poseti, s svetimi misijoni, z duhovnimi vajami (prve skupne duhovne vaje je mašnikom ljubljanske škofije priredil škof Anton Alojzij Wolf dne 23. do 27. velikega srpana 1852; vodil jih je karmeličan o. Dominik; s škofom vred se jih je vdeležilo v Alojzijevišču za hišnega vodije, poznejega knez-škofa Ivana Zlatoustega 154 mašnikov), z dekanjskimi konferencijami (uvel jih je škof Ivan Zlatoust Pogačar z razglasom z dne 14. grudna 1875), z objavljanjem važnih naredeb v škofijskem listu. V najnovejšem

času so se ta sredstva vzpričo novih dušnih nevarnosti še pomnožila. Povzdignilo se je češčenje presv. Srca Jezusovega, v čegar bratovščini združeni se pogostoma sestajajo duhovniki, dekani se slhajajo vsako leto v škofijski palači na posvete, škofija se je razdelila v veledijakonate, prenovil se je škofijski list.

Letos pa je konec dolgi brezzborni dobi. Dne 8. malega srpana t. l. je knez-škoč ljubljanski dr. Anton Bonaventura končal trudapolno apostolsko potovanje po svoji škofiji in sklenil to svoje delo venčati s škofijsko sinodo, posnemaje v tem svoje slavne prednike in soseda si lavantinskega škofa dr. Mih. Napotnika, ki je v kratkem času slavil že tretjo škofijsko sinodo (tudi prvi sklicani l. 1883. za vladika Maksimilijana je bil on duša), in uvaževaje neizmerno korist takih sestankov. Po vsej škofiji se na njegovo povelje izza dne 14. malega srpana t. l. pri vsaki maši kliče na pomoč sv. Duh, da bi napolnil zborovalce s pravo modrostjo. Poslednjo nedeljo t. m., t. j. trinajsto po binkoštih bo presv. Rešnje Telo izpostavljeno pol ure v ta namen, da verniki izprosijo blagoslova in vspela škofijskemu zboru, duhovniki pa isto nedeljo pouče vernike o pomenu škofijske sinode in o njeni koristi. V ponedeljek dne 31. t. m. zvečer zazvone po vsej ljubljanski škofiji zvonovi, oznanujoči, da se na sv. Tilna dan prične škofijska sinoda, sezvana na čast preblažene Device Marije, sv. Josipa, pomočnika naše dežele, sv. Nikolaja, zavetnika stolne cerkve, in vseh svetnikov. S. S.

Nezaupnosti — te že svet izučí.

Nekega ranega jutra sta šla lovec in njegov sin na lov. Deček je prišel ravnokar na počitnice zato se mu je zdelo, kakor da bi ne moglo biti zanj prijetnejšega izleta. Lov je tako nanesel, da je oče-lovec, lazeč za plenom, krenil na drugo stran velicega potoka, čez katerega deček ni mogel skočiti brez pripomočka. Ogleda se nekoliko krog sebe, kar vidi visok bezgov grm. Brez pomisleka odlomi debelo vejo iz grma ter si z nje napravi priročn drog. Nastavi ga v sredino vode in se

zažene tako čez strugo. Deček pade v globino; voda ga zagrne in v divjem toku luti čezenj naprej.

Pastir na bližnjem holmcu pasoč priteče in jame vpiti. Toda v vodo padli deček spretno plavajoč pride do brega uprav, ko mu pastir palico-rešilko hoče ponuditi v pomoč.

Nato pravi pastir očetu: kaže se, da ste marsičesa naučili svojega sina. A nečesa ste pozabili. Kako da ga niste navadili tudi v notranje pogledati, preden zaupa prehitro. Da bi bil vedel o debelem bezgovem strženu, nikdar ne bi bil bezgovega droga rabil za podporo čez vodo.

Prijatelj, odvrne oče-lovec, svojemu dečku sem bistril oko in vežbal sem njegovo moč takega ga lahko pošljem med svet. Nezaupnosti, te naj ga pa izkušnja izučí.

Zanasam se, da v življenju premaga slehmo nevarnost: saj mu je jasno oko in cila moč in pa trdno zaupanje ne toliko na ljudi, pač pa na Onega, ki biva nad oblaki. Gospica Lidija.

Ivan Anton Knecht, cesarski tajnik.

(Dalje.)

Zdaj je cesar popolno uvidel, kak zaklad da je našel v Knechtu. Odsihmal ne stori ničesar, da bi se ne pogovoril in posvetoval s tajnikom. Razmera med njima je kakor prijateljska. In če so drugi vladarji one dobe nekterim, ki so se jim znali prikupiti, dajali prednost ter jim dovoljevali prevelik in kvarljiv vpliv do vlade, tega Josip nikdar ni hotel storiti. A s prijatelji, ki so bili vredni zaupanja, se je skrbno posvetoval. Tem se je poleg grofa Bergha prišteval tajnik Knecht, ki je užival v vsi državi zaupanje in ljubezen, ter često lečil rane, katere je zadal razvajeni in mogočni minister Kaunitz. Da zna molčati, to neprecenljivo Knechtovo vrline je Josip cenil jako visoko. Večkrat je to pokazal. L. 1780. je umrla cesarica Marija Terezija, najbolj vzvišena izmej vseh žen 18. veka, bleščeča luč pravosti in čednosti sredi tedanje uravne nezanesljivosti mnogih vladarskih krogov. In ko ji je bil naslednik Josip, bil mu je Knecht opora in ob roki pri težavnih vladarskih poslih.

Vladanju Josipovemu gre deloma graja, deloma hvala. Graja ga zadeva radi smeri prosvetljenja, radi vpogitve duhovske avtoritete

pod državno oblast, radi njega mnogih odredb zoper cerkev in katoliško zavest narodov — a hvala mu gre radi dobrohotnosti do slehernega podanika, radi njega stremenja po izboljšanju blagostanja dežel in enakopravnosti stanovnikov. Smelo trdimo, da hvala in zasluga morda radi vsega dobrega, kar je Josip nameraval in ukrenil, gre tihemu, vmerjenemu delovanju ljubeznivega, cerkvi zvestega, plemenitega kabinetnega tajnika Ivana Knecht. Sploh se trdi, da se je prav radi Knechtovega vpliva na cesarja Josipa II. zadnje mesece njegovega vladanja obrnilo bilo na bolje. Josip je pa tudi tega zvestega služabnika poplačal prav cesarsko. Ko je bil Josip na smrtni postelji, poskrbel je za njega prihodnjost. Zagotovil mu je veliko pokojnino ter mu volil ves dragoceni inventar svojega privatnega kabineta, v katerem so se nahajale izborne slike in zbrani mnogi umotvori — jako vmesna zapuščina v priznanje Knechtovemu zvestemu sodelovanju prav v tem kabinetu.

Tudi Josipu naslednik, cesar Leopold II. je često odlikoval zvestega sotrudnika in prijatelja svojega brata povzdignil v plemeniti stan. Ubegli kmetijski deček Ivan Anton iz Braunhausena smel se je odsihmal podpisavati baron Knecht.¹ Ostal pa je baron priprosti človek kakor je bil. Po smrti Josipovi je stopil v pokoj, ostal je samec; živel je prav zase na Dunaju. Občeval je izključno le zaupanja vrednimi prijatelji in z bratom Karolom Viljelmom, katerega je dal izolirati. Tudi ta je postal plemenit, a popel se do službe dvornega in državnega svetnika², ostal samec in živel

¹ Torej iz kmetijskega stanu se je povzpел do visoke, častne in vplivne službe cesarskega zasebnega tajnika. To se je zgodilo radi njegove molččnosti in značajnosti. Bog mu je dal srečo. Takemu možu pa je tudi treba molčati. Koliko državnih tajnosti mu mora biti znanih, ki gredo pa z njim v grob! Saj je velil tudi nestrečni general Benedek: „Veliko skrivnosti vzamem seboj v večnost.“ Spominja vredno je, kar se bere o zadnjih dnevih cesarja Karola V. Cesar je bil sicer zelo molčec, a zaupal je vendar le svojemu izpovedniku državnih skrivnosti ter se o njih razgovarjal v nočeh, ko mu ni bilo spanja. In glede tega je o Ivan Regla nekdo pisal svojemu prijatelju doslovno: „Osupnil sem, in še se tresem, kadar se spominjam reči, katere mi je pravil cesar.“

² Ne le ta dva brata Knechta, tudi mnogo drugih učentih in vrlih mož je iz Nemcije prišlo do nas za obstanka nemško zveznih držav. Deloma so prišli na poziv avstrijske vlade, deloma kar sami od sebe; upali so namreč najti v Avstriji vgodno poprišče svojemu stremenju in svoje narjenosti.

liki bratu lepo in mirno. Ivan baron Knecht je prominul za 20 let pozneje od brata Viljelma. Umrl je zavesitjo, da je dobro porabil izročeni si talent, blagodejno služboval ter vsikdar natanjko izpolnoval svojo dolžnost.

Le enkrat je obiskal svoje starise v Braunschhausenu, odkar je bil od doma. Nepopisno je bilo njihovo veselje. Mati mu veli: „Ivan Anton, je li mogoče, da si vsak dan ob cesarju?“

„Da,“ odgovori, „in smelo se imenujem njemu prijatelj.“

„Sin, potem ti nič družega ne nedostaje, kakor da vidiš še papeža.“

„Tudi papeža sem videl ter mu roko poljubil, ko je prisel na Dunaj cesarja obiskat,“ odgovori sin.

„Cast Bogu!“ vsklikne mati, „potem lahko umrjem.“

Tudi je takrat obiskal svoje bližnje in daljne sorodnike, katerim je potem volil svoje premoženje.

Zupnik A. Kummer.

(Dalje prihodnjic.)

Z r n j e.

Cesarja Viljema glavna težnja. O priliki tristoletnice rojstva vojvode Ernesta Pobožnega v Gothi je povdarjal v nekem govoru, da si je stavil glavno težnjo kakor vladar — združiti evangelsko-nemško cerkev. — Do tega ga je napotila gotovo misel: „Ena vera — en nemški cesar.“ — Ni se nam vmešavati v to cesarjevo stremljenje, eno pa lahko rečemo: „Na združitve in zedinjenje protestantskih sekt misliti, je — brezupno njemu ali kateremukoli. To je Sisiťovo delo, to je toliko, kakor će bi kdo plavati hotel Savo navzgor.“

L. P.

Poprava.

V pesni „Večerni Zvonček“ „Danice“ št. 29^a — str. 228 naj se glasi čtega odredka 2. vrstica: „več — in ko še ta zaspi“.

„Danica“ izhaja vsak petek na celi pol in velja po pošti za vse leto 6 kron, za pol leta 3 krona, za četrt leta 1 krona 50 vin. Zunaj Avstrije velja za vse leto 7 kron; za Ameriko 9 kron. Ako bi bil petek praznik, izide „Danica“ dan poprej.

V Ljubljani se dobivajo posamezne številke po 10 vinarjev v tabakarni: Makso Brusovi, pred škofijo 12.